

Народ мій є!

Народ мій завжди буде!

Ніхто не перекреслить

мій народ.

Василь СИМОНЕНКО

№ 48 (359)

1 грудня 2011 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Гол. редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзєбчук * Набір – Наталія Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського, 18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://ua.prosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 2600630015124 в Укрсоцбанку МФО 336019, код 04929075. * За зміст та достовірність інформації у рекламі відповідальність несе рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідальність несе автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

ДВАДЦЯТЬ РОКІВ ТОМУ...

НА ВСЕУКРАЇНСЬКОМУ РЕФЕРЕНДУМІ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОД СВОЇМ МАЙЖЕ ОДНОСТАЙНИМ ВОЛЕВИЯВЛЕННЯМ ЛЕГІТИМІЗУВАВ СВОЮ ВОЛЮ ДО САМОСТІЙНОГО ЖИТТЯ, ПІДТВЕРДИВШИ АКТ ПРОГОЛОШЕННЯ НЕЗАЛЕЖНОСТІ. ПРО ЦЬ ІШЛА РОЗМОВА НА ПРЕС-КОНФЕРЕНЦІЇ З ОДНИМ ІЗ ОРГАНІЗАТОРІВ РЕФЕРЕНДУМУ, ТОДІШНІМ ДЕПУТАТОМ ВЕРХОВНОЇ РАДИ, ГОЛОВОЮ ОО ВУТ «ПРОСВІТА» ІМ. Т. ШЕВЧЕНКА СТЕПАНОМ ВОЛКОВЕЦЬКИМ З УЧАСТЮ ЄВГЕНА ЧУЧУКА – ОДНОГО З ТОДІШНІХ КЕРІВНИКІВ ОБЛАСНОЇ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ РЕФЕРЕНДУМУ. НИЖЧЕ ПОДАЄМО ІНТЕРВ'Ю СТЕПАНА ВОЛКОВЕЦЬКОГО З ПРИВОДУ ЦЬОЇ ВІКОПОМНОЇ ПОДІЇ.

ДАТА НАШОЇ ІСТОРІЇ

І ЗНОВУ – ПЕРЕД ВИБОРОМ...

Двадцять років тому, 1 грудня 1991 року, відбувся Всеукраїнський референдум, який легітимізував на найвищому рівні волю українського народу до незалежності, будівництва соборної, самостійної держави. Одним із активних учасників тих вікопомних подій був наш краєнин Степан Волковецький – тодішній депутат Верховної Ради України, член опозиційної Народної ради, екс-посол України в Грузії та Республіці Азербайджан, а нині – голова ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка і депутат обласної ради. У розмові з кореспондентом Степан Васильович згадує ті вікопомні миттєвості нашої історії.

Як відомо, задля реалізації ідеї проведення Всеукраїнського референдуму, оприлюдненої академіком Ігорем Юхновським, який аргументовано довів необхідність всенародного схвалення Акту проголошення незалежності, була створена Тимчасова комісія Верховної Ради з питань проведення Всеукраїнського

референдуму, яку очолював тодішній перший заступник голови Верховної Ради України Іван Плющ, а його першим заступником обрали Вас, пане Степане. Навіщо переломному етапі нашої української історії Ви були, так би мовити, промотором цієї архіваційної та загальнодержавної справи.

(Чит. 2 стор.)

ІНТЕРВ'Ю З ПРИВОДУ: 3 ГРУДНЯ – ДЕНЬ ІНВАЛІДА

ДОПОМОГТИ ПОТРЕБУЮЧИМ ПОКЛИКАНИЙ ФОНД СОЦІАЛЬНОГО ЗАХИСТУ ІНВАЛІДІВ, ЯКОМУ ВИПОВНЮЄТЬСЯ ДВАДЦЯТЬ РОКІВ

ТРОХИ ІСТОРІЇ

У 1991-му, коли в щойно утвореній незалежній Українській державі тільки почали формуватися нові органи управління, постановою Уряду був створений Фонд України соціального захисту інвалідів, а рішенням Івано-Франківської обласної ради народних депутатів у грудні того ж року створене обласне відділення Фонду.

Двадцять років для історії не так багато, але це був період розвитку. У липні 2002-го Фонд та обласне відділення набули статусу урядового органу державного управління у складі Міністерства праці та соціальної політики і більш широкі функції, а в січні поточного року, після реорганізації, перетворені в бюджетну установу з віднесенням до сфери управління Державної служби з питань інвалідів та ветеранів Кабінету Міністрів України, – говорить директор обласного відділення Фонду соціального захисту

Враховуючи, що на той час в Україні проживало майже 2,4 млн. осіб з обмеженими фізичними можливостями, створена структура мала стати важливою ланкою в реалізації чинного законодавства щодо забезпечення прав та інтересів наших співвітчизників з фізичними вадами, насамперед з фінансування державних програм соціального захисту інвалідів.

інвалідів **Василь Жураківський.** – На кожному етапі доводилось вирішувати і нині вирішуємо різні та конкретні завдання із соціального захисту інвалідів.

Пане Василю, як на мене, демократичне, громадянське суспільство якраз вирізняється атмосферою доброти, співчутливим ставленням до громадян з обмеженими можливостями.

Насправді таким шляхом людство йде і розвивається. Нагадаю, що в Конвенції про права інвалідів, яка ухвалена 13 грудня 2006 року Генеральною Асамблеєю ООН та

СЕСІЇ РАД

НАПРЯМНА НА ПЕРСПЕКТИВУ

Одинадцята сесія обласної ради підбила підсумки річної діяльності. Рік тому на першій організаційній сесії було сформоване керівництво цього органу місцевого самоврядування, яке разом із депутатським корпусом взялося за дуже складну місію – розбудити ініціативу територіальних громад краю.

– Пріоритетом нашої діяльності став розвиток місцевого самоврядування, – наголосив Олександр Сич у своїй доповіді. – Ми поставили собі за мету вибудувати довгострокову програму розвитку територіальних громад і маємо вже істотні досягнення. Першим кроком до цього стало затвердження регіональної програми розвитку місцевого самоврядування та проведення обласних конкурсів проектів і програм, які засвідчили високу активність громад краю...

Депутати затвердили звіт голови обласної ради щодо використання обласного бюджету за дев'ять місяців та внесли зміни до цього ж документа стосовно розподілу коштів на різні потреби. Зокрема, на проведення позачергових місцевих виборів у п'яти сільських та в одній селищній рада; на будівництво або капітальні ремонти

освітніх, лікувальних і культурних закладів; на виконання заходів програми «Розвиток освіти Івано-Франківщини, 2008–2015 роки»; для співфінансування програми з реформування і розвитку житлово-комунального господарства; для надання матеріальної допомоги нужденним тощо.

Затвердили також п'ять програм розвитку різних сфер краю на період до 2015–2016 років, проаналізували виконання галузевих програм, затверджених радою попереднього скликання, ухвалили звернення до Верховної Ради та Генпрокуратури України з приводу урізання пенсій «чорнобильцям», розглянули цілу низку майнових та інших питань.

На сесії були озвучені політичні заяви депутатських фракцій: Народного руху України – «Про вшанування пам'яті жертв голодомору та репресій»; «Нашої України» – проти втягування України в нове московське ярмо – Митний союз та наддержавні структури; «Батьківщини» – з вимогою припинити переслідування політичних опонентів (Ю. Тимошенко, Ю. Луценко, інших діячів) та з осудженням «азіатського вибору політичного курсу чинної влади України».

Н. К.

ШАНОВНІ КРАЯНИ!
ОБЛАСНЕ ТА МІСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ «ПРОСВІТА»
ЗАПРОШУЮТЬ НА ПРЕЗЕНТАЦІЮ КНИЖКИ
«ДЕ ТИ, ДОЛЕ УКРАЇНИ»
ТА ЗУСТРІЧ З АВТОРОМ КНИГИ – ВІДОМИМ ПОЛІТИЧНИМ
ДІЯЧЕМ ЛЕВКОМ ЛУК'ЯНЕНКОМ. ПРЕЗЕНТАЦІЯ ВІДБУДЕТЬСЯ
В НАРОДНОМУ ДОМІ «ПРОСВІТА» (вул. ГРУШЕВСЬКОГО, 18)
3 ГРУДНЯ. ПОЧАТОК о 14.00

ратифікована Законом України від 16 грудня 2009 року, зазначено: люди з обмеженими можливостями потребують особливої уваги, для них мають бути створені умови, в яких вони відчуватимуть себе рівними серед здорових співгромадян. Саме на такій ідеології побудована і наша робота.

Щорічно Фонд і його обласне відділення є виконавцями багатьох загальнодержавних програм щодо соціальної, трудової, фізкультурно-спортивної та професійної реабілітації інвалідів, залучення їх до суспільно-корисної діяльності. Зокрема, здійснюється фінансування і забезпечення інвалідів, інвалідів-чорнобильців автомобілями, компенсації інвалідам на бензин, ремонт, техобслуговування автотранспорту і транспортне обслуговування, санаторно-курортне оздоровлення, встановлення телефонів інвалідам I і II груп, надання їм матері-

альної допомоги, забезпечення протезно-ортопедичними виробами, засобами пересування та реабілітації.

За кожним із цих напрямків стоять долі й потреби людей, які чекають, насамперед, на конкретну підтримку й допомогу. Хоч, як пишуть, доброту у цифрах не вимірюють, але статистику добрих справ Ви веде...

Показати доробок обласного відділення Фонду за минулі роки нелегко, проілюструю обсяги роботи даними лише за останній час. На реалізацію програм професійної і трудової реабілітації людей з обмеженими фізичними можливостями та створення робочих місць для інвалідів профінансовано 1 млн. 765 тис. грн., а на професійну підготовку й перепідготовку інвалідів перераховано 657,1 тис. грн.

(Чит. 2 стор.)

ШАНОВНІ КРАЯНИ! ДОРОГІ ПРОСВІТЯНИ!
Триває передплата на газету
«ГАЛИЦЬКА ПРОСВІТА».
Передплатний індекс – 91083.
ВАРТІСТЬ ПЕРЕДПЛАТИ (без оплати оформлення):
на місяць – 4,28 грн., на три місяці – 12,24 грн.,
на півроку – 22,83 грн., на рік – 44,46 грн.

ПАМ'ЯТЬ

СЛІЗОЗА СКОТИЛАСЬ НА ГРАНІ

Скорботно, тихо, шанобливо пом'янули іванофранківці минулої суботи пам'ять жертв голодомору 1932–1933 років. На Вічевий майдан вони прийшли з запаленими свічками, які слізолами скапували на грані. Священники українських Церков під орудою владики УГКЦ єпископа Володимира Війтишина разом із учасниками урочистості молитовно згадали убієнних голодом, який організувала тодішня комуністична влада.

«Кожний українець повинен знати масштаби цієї трагедії, внаслідок якої в мирний час на своїй, українській, землі загинули мученицькою смертю мільйони наших співвітчизників, зникли з карти України сотні й тисячі хуторів, сіл і навіть селищ...» – наголосили промовці – секретар міської ради Руслан Марцінків, заступники голови облдержадміністрації Роман Іваницький та голови облради Остап Дзеса... І передавати ці знання, бо скільки б нас було нині, якби ці вбиті народили дітей і продовжили український рід... І під осіннім небом залунала «Молитва» Катерини Мотрич. А потім скорботне віче зі свічками пройшло до пам'ятного хреста у Меморіальному сквері, де була відслужена панахида за жертвами геноциду.

Теодор ДРОВНИЧ

ХТОСЬ ДОБРИМ СЛОВОМ І МЕНЕ ЗГАДАЄ...

Крізь простір і час долинуло до нас минулої суботи пристрасне слово Івана Франка – письменника, вельта думки і праці, патріота – у колишньому будинку «Руської Бесіди». Сто років тому він читав тут чисельній ставіславській громаді свого «Мойсея». І шанувальники Великого Каменяра – просвітяни згадували його вищі й пророчі думки:

*А як мільйонів куплений слізолами
День світла, щастя й волі засвітає,
То, чень, в новім, великім людським храмі
Хтось добрим словом і мене згадає...*

А член Правління ОО ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка Богдан Борович прочитав «Пролог» до поеми «Мойсей», в якому, як і в усьому творі, Іван Франко тривожив свою душу будучим народу й Україні. Про тривоги Каменяра і нинішні соціально-політичні проблеми говорив голова ОО ВУТ «Просвіта» Степан Волковецький та голова ОО НСПУ Євген Баран. Промовці наголосили, що склалось так, що нинішньому поколінню призначено розбити оту скалу антиукраїнства, що стоїть на шляху нашого розвою.

А краєзнавець Петро Арсенич коротко нагадав про неодноразові відвідини нашого краю Каменярем, його закоханість у ці терени. Нинішній керівник структури, яка розміщена у колишній «Руській Бесіді», Роман Загарук, пообіцяв, що колектив дбатиме про те, аби пам'ять про Івана Франка не пропала, оберігатиме меморіальну дошку-барельєф на будівлі. Усі присутні стоячи слухали пісні «Не пора» на слова І. Франка та «Ой у лузі червона калина»...

Богдан ВІВЧАР

АКТУАЛЬНО

О ЗЕМЛЕ МОЯ,
ВСЕПЛОДЮЧАЯ
МАТИ...

Нинішня антиукраїнська корумпована кримінальна влада готується до продажу землі. Верховна Рада ухвалила закон у першому читанні про ринок землі. Це – злочин проти українського народу.

Фахівці стверджують, що в світі є держави, де діє закон – ринок орендованої землі і є ринок приватної землі. В тих країнах, де є ринок приватної землі, будівництво і все інше дорожче. В скандинавських країнах переважно діє ринок орендованої землі. В Швеції заборонено продавати землю. Це вважається злочином. В той же час, найвищий рівень життя, як відомо, в скандинавських країнах.

Необхідно разом із сільськими головами збирати збори села й надсилати протести Президентові, Верховній Раді, Прем'єр-міністрові. Вимагати закону про ринок орендованої землі. Також пропонувати вивчити досвід скандинавських країн і врахувати позитивні сторони до ринку орендованої землі в Україні.

Марія КОНОПНИЦЬКА

НЕ ПРОДАМІ!

Говорять чужинці,
Магнати – бояри:
– Продай, хлопе, землю,
Дістанеш доляри!
Продай нам ту нивку,
І поле, і хату,
За теє дістанеш
Велику заплату! –
– Іди, чуженице,
Куди твоя воля,
Але не продам я
Тобі свого поля!
Сховай собі срібні
Й золоті доляри,
Хто землю продав би, –
Варт Божої карі.
Хоч ти і багатий,
Ніщо й говориш, –
Мені ти не зможеш
За все заплатити.
Даш гроші за поле,
За ниви прекрасні, –
А чим меш платити
За місяць той ясний?
А чим заплатиш ти
За вранішню зорю,
Що вдосвіта світить
В небесному морю?
За рідну стріху,
Що всіх нас хоронить?
За дзвін той в церковці,
Що нам любо дзвонить?
За шум той у лісі,
За пільні квіти,
За двір той веселий,
Де бавляться діти?
А чим заплатиш ти
За срібні роси,
Що сріблом спадають
На трави й покоси?
За щебіт солодкий
Дрібної пташини?
За пісеньку гошу
Малої дитини?
А чим заплатиш ти
За чисту воду,
За сонячне сяйво,
За ясну погоду?
За легіт весняний,
Що віє полями?
За голос сопілки,
Що лине плями?
За яблуню пишну,
За грушу крислату?
За шутку, що весну
Віщує багату?
А чим заплатиш ти
За мед солоденький,
Що ним завжди повний
Мій вулик маленький?
За цвинтар затишний,
Мов сад між садами?
За рідні могили
З батьками й дідами?
А чейже й мені там
Місця буде треба,
Як Господь закличе:
– Ходи вже до неба!
А то ж би всі рідні
За мною тужили,
Якщо не знайшли би
Моєї могили!
Землі на продаж я!
Сховай ті доляри...
Хто землю продав би,
Варт Божої карі!

Вільний переклад
Юрія ШКРУМЕЛЯКА

ДАТА НАШОЇ ІСТОРІЇ

І ЗНОВУ – ПЕРЕД ВИБОРОМ...

(Поч. на 1 стор.)

Справді, кілька тижнів перед референдумом я мав дуже великі повноваження. Про підготовку до проведення цього всенародного волевиявлення мені особисто доповідали міністри, інші високопосадовці. А ще результат нашої роботи залежав, у першу чергу, від вибору мільйонів українців. І він був справді вражаючим – понад 90 відсотків громадян України підтримали Акт проголошення Незалежності, не було жодного регіону, включаючи Крим, де не було б більшості, яка висловила за незалежну Україну. Наступного дня після проведення цього всеукраїнського «плебісциту» Польща та Канада визнали Україну як незалежну державу. Це був початок триумфального виходу нашої держави на світову арену.

Чи не могли б ви поіменно назвати своїх колег-депутатів Верховної Ради від Івано-Франківщини, які своєю політичною діяльністю сприяли проведенню Всеукраїнського референдуму?

З великим задоволенням. Це – Дмитро Захарук, Левко Лук'яненко, Михайло Голубець, Богдан Ребрик, Зіновій Дума, Степан Пушик, Маркіян Чучук, Любомир Пиріг, Петро Осадчук, Володимир Шлемко та

Євген Новицький. Велику роботу в області з проведення референдуму здійснювала комісія під керівництвом фахового правника та чільного рухівця Олега Віваренка й тодішнього заступника голови облвиконкому Євгена Чучука.

Які, на Вашу думку, помилки та прорахунки були допущені представниками національно-демократичних сил у ті буремні роки нашого національно-державного відродження?

Як на мене, то принципових помилок чи прорахунків націонал-демократами у ті вікопомні дні допущено не було. Звичайно, ми не до кінця використали масовий здвиг народу, як це, скажімо, зробили наші сусіди-поляки чи громадяни країн Балтії. Але на це були об'єктивні причини. Як засвідчили результати перших виборів нашого Президента, рухівських кандидатів підтримало менше третини українських виборців. А за кандидатуру В'ячеслава Чорновола віддали свої голоси лише близько чверті українців. Не вдалося нам, на жаль, вийти на ці вибори з узгодженою єдиною кандидатурою від опозиції. Не варто було, мабуть, ослаблювати Народний рух, а зберегти його потенціал як об'єднуючої структури всіх національно-демократич-

ІНТЕРВ'Ю З ПРИВОДУ: 3 ГРУДНЯ – ДЕНЬ ІНВАЛІДА

ДОПОМОГТИ ПОТРЕБУЮЧИМ

(Поч. на 1 стор.)

У рамках реалізації програм реабілітаційних заходів для дітей-інвалідів, закуплене реабілітаційне обладнання для Вигодської загальноосвітньої спеціальної школи-інтернату для дітей-інвалідів на суму 164,3 тис. грн., Калуської школи-інтернату для дітей зі зниженим слухом на суму 31,9 тис. грн., Калуської школи-інтернату для глухих дітей на суму 63,0 тис. грн., Снятинського психоневрологічного інтернату на суму 37,5 тис. грн. За кошти Фонду реконструйоване приміщення Базового обласного центру реабілітації інвалідів у селі Нижнів Тлумацького району майже на півмільйона гривень. За поданням Національного комітету спорту інвалідів України на проведення таборів фізкультурно-спортивної реабілітації інвалідів, які проживають на території області, спрямовано 260 тис. грн. За кошти Фонду для інвалідів першої та другої груп, проводиться передплата друкованих засобів масової інформації, заснованими яких є громадські організації інвалідів, як «Повір у себе», «Благовіст», «Наше життя», «Промінь», «Чорнобильська газета», «Пост Чорнобиль».

Фонд бере участь у реалізації обласних програм реабілітації та трудової реабілітації осіб з обмеженими фізичними можливостями, психічними розладами та розумовою відсталістю, «Безбар'єрне Прикарпаття», «Соціальна підтримка та реабілітації інвалідів зору» та інших.

Гадаю, людині важливою є не тільки допомога суспільства як така, а й затребуваність її як повноцінного працівника, власне робота, спілкування в трудовому колективі.

Безперечно, це підносить її морально, додає снаги до життя. Хоч для нас працевлаштування є чи не найбільш клопіткою справою, якою потрібно повсякденно займатися. Ми контролюємо дотримання підприємствами, установами та організаціями області вимог щодо працевлаштування інвалідів, людей з обмеженими фізичними можливостями та використання коштів адміністративно-господарських санкцій на створення робочих місць для осіб з інвалідністю. Такі повноваження Фонду надає Закон України «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні». Йдеться про здійснення контролю за дотриманням роботодавцями законодавчо встановленого 4-відсоткового нормативу створення робочих місць для працевлаштування інвалідів, а також сплати штрафних санкцій тим, хто не виконує цей норматив. На сьогодні це основний чинник, який забезпечує зайнятість інвалідів і є джерелом фінансування заходів щодо їх соціальної, трудо-

вої, фізкультурно-спортивної та професійної реабілітації.

І як роботодавці дотримуються цього Закону?

Із цим маємо проблеми. Здавалося б, не так складно десь на десять працюючих облаштувати одне робоче місце для інваліда. Але в області є чимало таких керівників, які не роблять цього й ухиляються від сплати адміністративно-господарських санкцій за невиконання Закону. У нас зареєстровано 2739 роботодавців, які зобов'язані щорічно до березня за звітним роком подавати звіт про працевлаштування інвалідів. Однак на сьогодні десь чотириста роботодавців так і не прозвітували, що тягне за собою адміністративне стягнення. У цьому році вже подано до суду 39 позовів на стягнення з роботодавців до бюджету адміністративно-господарських санкцій в розмірі майже сімсот тисяч гривень.

Зрозуміло, сплачувати штрафи – процедура неприємна для роботодавців...

Але у них є альтернатива – виконувати вимоги чинного законодавства про соціальний захист інвалідів, а при потребі звернутись до нас про виділення коштів на створення робочих місць для інвалідів. І варто зауважити, що в області з кожним роком зростає кількість підприємств, установ та організацій, які використовують цю можливість. А ще – створюють робочі місця за свої кошти. У минулому році в межах нормативу роботодавцям потрібно було працевлаштувати 7465 осіб з обмеженими фізичними можливостями, а фактично працевлаштовано 8895 інвалідів. Приємно відзначити, що така тенденція зі створення додаткових робочих місць для працевлаштування інвалідів із року в рік зростає. За це роботодавцям велика похвала від людей з обмеженими можливостями.

Але в державному механізмі є й інші структури, які зобов'язані так чи інакше вирішувати проблеми інвалідів.

Використовуючи важелі, які дає Указ Президента України «Про вдосконалення державного регулювання у сфері зайнятості населення на ринку праці в Україні», обласне відділення Фонду налагодило співпрацю та координує свою роботу з органами праці та соціального захисту населення, державною службою зайнятості, іншими державними структурами. З ними підписані угоди, проводяться наради, круглі столи, на яких узгоджуються конкретні заходи щодо створення нових робочих місць, як з ініціативи самих роботодавців, так і за кошти центрів зайнятості та Фонду. Скажу, що за роки нашої діяльності в області створено 474 робочих місця на яких працевлаштовані інваліди.

них сил. Пригадуєте, як на черговому рухівському з'їзді Леонід Кравчук запропонував нам співпрацю та опору влади на рухівській структурі. У цьому, на превеликий жаль, йому було відмовлено.

І, як результат, отримали те, як висловився один із гарантів нашої Конституції, що маємо...

А маємо кланово-олігархічну, антиукраїнську за своєю суттю владу, яка є великою небезпекою для України як європейської держави, як самостійного гравця на політичній мапі світу, як захисника власних національних інтересів у царині економіки, духовної сфери (мова, традиції, культура, історія, релігійне життя) тощо. Переконалий, що нинішня шановна олігархія є тією ціною, яку ми заплатили за свою незалежність. Дика приватизація, фактичне пограбування народу колишніми комуністами та комсомольцями не обтяженими совістю разом із кримінальними елементами – ось основна причина нинішнього стану речей у державі. Помилки та прорахунки національної демократії відіграли тут другорядну роль, бо свою владу вони зберегли й ніколи і нікому її не віддавали. А ще – опинилися у ситуації, коли глава нашої держави досі не визначився, чи їхати йому до Москви для участі у так званому євроазійському проєкті, чи залишитись у Києві, де 19 грудня ц. р. повинен відбутися саміт України–ЄС, на якому заплановано парафувати угоду між нашою

державою та Європейським Союзом. Недостатня організованість національно-демократичних сил, продажність їхніх політичних лідерів, що межує зі зрадництвом, та певна інертність суспільства ускладнюють ситуацію, а по великому, так би мовити, рахунку, загрожують втрапою нашої державності...

Задам Вам, пане Степане, можливо, дещо провокаційне запитання: якщо раптом Україна таки стане частиною нового путінського євроазійського проєкту, то чи матиме Галичина право (принаймні моральне, а можливо, і юридичне, згадайте про Пакт Ріббентропа–Молотова і таємні протоколи до нього) на самостійне існування поза його межами?

Відганяю від себе думку про те, що Україна стане частиною так званої Євроазійської імперії. Хоча така безпека, повторюю, існує. Принципове значення тут має самоусвідомлення нації. Згідно соціологічних опитувань, більшість українців схиляється до європейського вибору нашої держави. Вважаю, що за належної інформаційної роботи ми достатньо швидко отримали б підтримку більшості українського народу стосовно не тільки Європейського Союзу, але й НАТО, що стало б гарантією нашої безпеки та наших європейських устремлінь. Вислід Референдуму 1991 року закликає українців до єдності перед ще однією загрозою втрати нашої державності.

Розмовляв Роман ГЛАДИШ

ЗНАЙ НАШИХ!

Я ГОРДИЙ ТИМ,
ЩО УКРАЇНЕЦЬ ЗРОДУ

У Києві підбили підсумки конкурсу дитячих та юнацьких робіт «Я гордий тим, що українець зроду». Поважному журі, до якого входили письменник і журналіст В. Василяшко, відповідальний секретар ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка М. Нестерчук та інші відомі поважні письменники, композитори, просвітяни, довелося проаналізувати понад п'ятсот творів – поезій, прози, прослухати виконавців пісень, аби визначити найкращих.

У конкурсі взяли участь учні шкіл з усієї України, але із шістдесяти переможців найбільший ужинок припав на школярів Сумської області. Та є серед номінантів і представники Прикарпаття. Так, у віковій категорії 11–14 років друге місце посів Сергій Майдан – учень Долинського НВК за вірші «Скільки літ промайнуло...», «Лечу удалец...» Авномінації «Пісенно-музична творчість» за виконавську майстерність перше місце присвоїли сестричкам Тетяні та Юлі Барабановим з Івано-Франківська за пісню «Україно моя». З чим і вітаємо.

Богдан ВІВЧАР

ЗВИЧАЇ І ТРАДИЦІЇ

ПЕРЕД ПИЛИПІВКОЮ

Минулої неділі, або, як кажуть у народі, на Пущення, Заговини, Запусти на Пилипівку, у Народному домі «Просвіта» зібралася молодь. І не тільки з міста, а й із навколишніх сіл. Ба, навіть з Дрогобича приїхали на українські вечорниці.

За народним календарем, у цей день дівчата і хлопці організовували вечірку-складнину, готували смачну обрядову вечерю: борщ, пиріжки, вареники, смажили м'ясо, зокрема, птицю. Залишки вечері віддавали вбогим. Намагалися дотриматись цих звичаїв і на українських вечорницях. Адже їх добре знає молодь, організована у спільнотах «Осанна», «Як Марія», у громадському християнському русі «Клич» та молодіжній комісії УГКЦ.

Молодий отець Михайло Віхоть поблагословив молодь на це розважальне дійство. Колись на такі сходини збиралися й подружні пари. Так і тепер у залі були поважні люди й веселилися разом із молоддю. Хлопці й дівчата здебільшого одягли свої вишиванки. Були танці з мітлою, конкурси, гостей частували варениками та іншими наїдками. Словом, було так, як колись в Україні. Бо народний календар не втратив свого значення і сьогодні. Завдяки отаким заходам маємо змогу повніше спізнати життя і побут своїх попередників.

Михайлина БОДНАР

Розмовляв Богдан ВІВЧАР

ВШАНУВАННЯ

ПЕРШИЙ, ХТО ВИГОЛОСИВ ПРОПОВІДЬ УКРАЇНСЬКОЮ

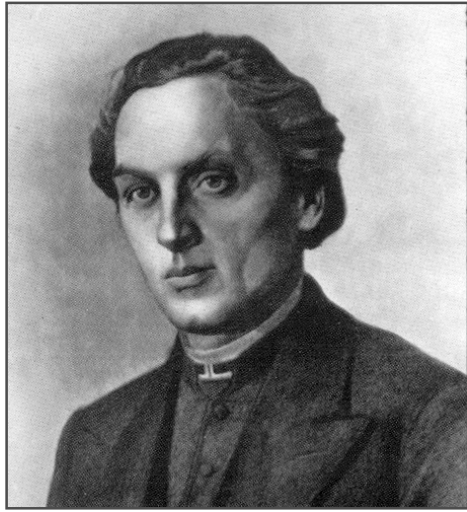
УКРАЇНА ВІДЗНАЧАЄ 200-ЛІТТЯ ВІД НАРОДЖЕННЯ о. МАРКІЯНА ШАШКЕВИЧА

...Сей, котрий в Галичині перший до люду звернувся, був священиком – добрим, ревним, побожним священиком – се наша слава, з того десь ми, священики, гордимось, але се знаменне й в історії нашого відродження, се знаменне і в теперішній добі.

Наведені вище слова слуги Божого Митрополита Андрея Шептицького є немовби вершинним підсумком визнання воїстину апостольського подвигу о. Маркіяна Шашкевича, який першим у Галицькій Україні прорік на весь світ, що український народ був, є і буде, бо має самобутню тисячолітню історію і матеріальну культуру, які ніхто не в змозі ані відкинути, ані знищити. Його «Русалка Дністрова» стала немовби гласом вопіючого в пустелі, котра розбудила з кількасотлітнього сну могутню багатомільйонну християнську націю, закликаючи її до остаточного і переможного змагу за волю. Відтоді цей змаг тривав понад 150 років і увінчався здобуттям Україною державної незалежності.

Трохи історії. Отець Маркіян Шашкевич народився 6 листопада 1811 року в с. Підлисся на Золочівщині в родині священика. Тут і сформувалася його особистість, його висока культура, його повага і пієтет до мудрості та високої духовності українського народу. Далі – навчання у відомій в Галичині Бережанській гімназії та будинок, в якому він мешкав. Саме родинна оселя та подільська земля прищепили йому чутливість до потреб простої людини, знання основних законів духовного зростання. А найголовніше – розвинула в ньому рідкісний талант: учити, а не навчати, мислити завтрашнім днем і йти за віру і волю народу до переможного кінця.

Про це та інше говорили на заходах, присвячених цій даті минулої неділі в Народному домі «Просвіта» отець Володимир Палчинський з монастиря Христа Царя отців-василіян,

професори Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Микола Лесюк та Надія Мафтин, доцент Євген Баран – голова обласної організації Спілки письменників. Їх роздуми доповнилися прекрасним співом заслуженої артистки України О. Велкої, чоловічий ансамбль з греко-католицької семінарії та парубочого квартету.

Здається М. Лесюк, підкреслив що о. Маркіян був першим священиком, який виголосив проповідь українською мовою, вкотре доводячи всім, що наша мова має право на існування і нею можна висловлювати найсокровенніше. В імперіях це було не прийняте, адже не могло існувати інших мов, окрім німецької, польської чи російської.

Як на мене, ми повинні у місті й області вшанувати ім'я Маркіяна Шашкевича так само вродисто, як імена Шевченка, Франка... адже історія кожного народу має особистості, які є символами епохи. І серед таких знакових постатей української літератури – Маркіян Шашкевич.

Михайло РУДКОВСЬКИЙ

ТАК ДУМАЮ

ЗАБОРОНЕНІ Й УТАЄМНИЧЕНІ ВОНИ – БЕЗСМЕРТНІ...

Василь Івасюк – ініціатор, засновник і голова Калуського міськрайонного об'єднання Товариства української мови ім. Т. Шевченка «Відродження-Рух». Ініціатор, засновник і голова міськрайонної організації Демократичної партії України, депутат обласної і міської рад першого демократичного скликання.

Добиваючись зустрічі з генсеком Брежнєвим, 1972-го року з вимогою «забезпечити згідно Конституції СРСР усебічне практичне, суспільно-політичне функціонування української мови в Україні» у формі відкритого протесту проти русифікації здав у ЦК КПРС свій партійний квиток.

На свято Покрови разом із громадськістю вшановував я 69-ту річницю створення УПА.

Після урочистого віча під Державними і бойовими прапорами УПА пройшов з колоною до барельєфу Головного Провідника ОУН по вулиці Степана Бандери, до Меморіального скверу – до братської могили, в якій покійся останки жертв печерного комуністичного режиму. Після покладання вінків отці відслужили панахиду за убієнних. Слово взяли представники обласної і міської влади.

Варто зауважити, і не у формі докору, що промовці, захопившись самопожертвою учасників УПА в ім'я України, явно забули згадати добрим словом їхніх попередників – січових стрільців, останки яких покоїлись на цьому цвинтарі, а на бетонних хрестах над їхніми могилами були їхні імена та прізвища, дати народження і самопожертви в ім'я української нації і України-держави. Чому тепер їхні могили, хоч і впорядковані, але символічні, безіменні, а хрести, немов вартівні на стійці, без імен і прізвищ?

1972 року стало відомо про рішення обкому компартії та обласної ради зруйнувати цвинтар, де ще був слід могил січових стрільців. Другого дня Зелених Свят автор цих спогадів через пролом у цегляній цвинтарній огорожі проник у сектор могил січових стрільців. Було безлюдно. Опинитись у цьому закутку могли випадковий «заблуди» із сектора цивільних поховань. Ті, хто бажав індивідуально тишком-нишком віддати шану полеглим героям, могли пройти порослою травою стежиною. Отже, небагато і нечасто ступали тут нащадки полеглих у борні за українську націю.

Могили були вкриті багаторічним трав'яним і листяним шаром гнилизни. Подекуди, немов гриби, з-під хмизу й трави виглядали самотні, на щастя, бетонні, хрести.

Єдине, що можна було врятувати – зняти з цих уламків чавунні уцілілі бирки, на яких значилось ім'я і прізвище, дата народження і дата віддачі життя на полі бою за Україну та військовий чин стрільця.

Дободіня тиша. Відгрібаю з-під нашарувань уламки, а де-не-де цілі хрести і знімаю бирки. Робота виявилась кропіткою. Проріжавлі шурупи не відкручувались, чавунні пластини ламались. Довелося застосувати зубило і молоток.

Місце й обставини примушували діяти прискорено. А як діяти, якщо хтось зверне увагу на стукіт на цвинтарі у святковий день, покаже посвідчення кадебіста й накаже йти за ним. Я оглянувся. За кілька кроків стояв, тихцем підійшовши, середнього віку чоловік. Ми підозріло переглянулись. Хто ми?! Невідомий крок за кроком з віддалі спостерігає за мною. Зауважую, що кількість присутніх поступово збільшується, вони мовчки переглядаються. А я продовжую свою справу. Очевидно, моя зухвала поведінка викликала у безмовних спостерігачів враження, що я – агент КДБ. Жоден із них не спитав: «Що ж це ти твориш, яничаре?!» Так тривало біля двох годин. Зняті з хрестів сорок шість іменних бирок січових стрільців я передав у музей Педагогічного історичного інституту Івано-Франківського національного університету імені Василя Стефаника 2008 року у 90-літній ювілей ЗУНР. Але ж чи не варто хоч би на загальній плиті написати імена похованих колись тут січовиків. Бо ж орда у Києві, Батий – на Президентському престолі. Клянуться у вірності Європі, а його ординці діють так, щоб Європа зреклась України.

Українці ж не запобігають і не випереджають небезпеку. Вони чомусь ні духовно, ні фізично не усвідомлюють ні часові, ні просторові віддалі небезпеки.

Василь ІВАСЮК

НЕВІДОМЕ ПРО ВЕЛИКИХ

ТАРАС ШЕВЧЕНКО – В ІСТОРИЧНІЙ СВІТЛИЦІ СТАНИСЛАВОВА

«Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля»...

...Березень 1942 року. Станиславів, як і вся Галицька Україна, – під німецькою окупацією. Та попри різні інструменти насильства, утисків, заборон з боку окупаційних влад завдяки заходам українських патріотичних сил, які до самозречення працювали задля національної справи, культурно-мистецьке і національно-духовне життя вирувало: урочисто, величаво (як на той час) галичани відзначали 81-ші роковини смерті Т. Г. Шевченка. Ініціаторами й організаторами Шевченкових днів виступали культурно-освітній відділ Українського окружного комітету (УОК) у Станиславові та Українське освітнє товариство (давня окружна філія «Просвіти», що відродилася після вересня 1939 р.). Душею цих заходів були: голова УОК Микола Лепкий, громадсько-культурний діяч, редактор часопису «Українське слово» Антон Княжинський, культурно-освітній діяч Станиславівщини, журналіст Іван Ставничий, педагог Юліан Чайківський, педагог і пластовий діяч Юліан Каменецький, голова Спілки українських діячів Станиславівської округи (заснована 26 лютого 1942 р.) Ярослав Лукавецький та ряд інших патріотів.

До Шевченкових днів домішки всіх українських установ і приватні будинки міста були прикрашені спеціальними наліпками, намальованими членом Спілки митців – художником Михайлом Зорієм.

Антон Княжинський у кількох числах березневого «Українського слова» опублікував розлогу статтю-розвідку «Шевченків лист до нації», за основу якої стала поема Кобзаря «І мертвим, і живим, і ненародженим землякам в Україні і не в Україні моє дружнє посланіє». У розвідці А. Княжинський виокремив основну ідею твору Поета – ідею «визволення України» та ідею «вічної сили української нації».

Шевченкові заходи проводились в історичній світлиці (тоді – вул. Голуховського, 22) в якій 1919 року знаходилося товариство «Молода Просвіта»: тут побували й виступали Михайло Грушевський, Софія Русова, Микола Федюшка (Євшан), Омелян Попович, Михайло Брашайко, Степан Ключурак, Андрієвський, Льонгін Цегельський, Лев Бачинський, Іван Мирон, Володимир Янович, Перфецький, український хор «Республіканська капела» Олександра Кошиця...

9 березня 1942 р. відбувся великий концерт у пошану Тарасові Шевченкові за участю львівських митців-співаків О. Лозинської (сопрано), Д. Йохи (баритон), В. Тисяка (тенор).

А 15 березня у цій світлиці культурно-освітній відділ УОК відкрив виставку «Шевченко і про Шевченка». Тут були експонати й документи, зібрані серед місцевих українських громадян, позичені в Бібліотеці імені Т. Шевченка (а була тоді така культурно-просвітня одиниця у Станиславові!), в Українського освітнього товариства й у бібліотеці Українського наукового товариства ім. Т. Шевченка у Львові. Експонувалися фототипічні видання першого «Кобзаря» Т. Шевченка з 1840 р., «Кобзаря» видання Д. Кожанчикова в Санкт-Петербурзі з 1867 р., Корнила Сушкевича у Львові, «Поезії Т. Шевченка», женецьке мініатюрне видання Ф. Вовка з 1878 р., друге женецьке видання Шевченкових творів заходами Людмили Драгоманової з 1889 р., «Кобзар» у виданнях О. Доманицького в Санкт-Петербурзі з 1907 р. й пізніші, видання Івана Франка у Львові з 1907 р., повний збірник творів Т. Г. Шевченка під редакцією Д. Дорошенка в Катеринославі (нині – Дніпропетровськ) 1914 р., лейпцігське видання Б. Лепкого з 1918 р. – й наступних, теж лейпцігське видання під редакцією В. Сімовича з 1921 р., станиславське видання Івана Ставничого з 1934 р. й подальші, варшавське повне видання П. Зайцева з 1934 р. В експозиції були переклади Т. Шевченка на інші мови: на німецьку мову – Обріста, Шпойнарорського і Юлії Віргінії; на хорватську – Гарамбашіча, на англійську, французьку, російську, польську та інші мови.

Також були представлені численні наукові праці шевченкознавців, літературно-мистецькі та громадсько-політичні журнали, літературно-наукові вісники, часописи, брошури про Т. Шевченка, художні картини про життя Кобзаря та його творчість.

Та особливу увагу відвідувачів привернула Посмертна маска Тараса Григоровича Шевченка. Описує це дійство журналіст «Українського слова» В. Прудун: «Посмертна маска Поета – на прибраному килимами й вазонами підвищенні, сповита по-козацьки червоною китайкою, у гарно построненій скляній скриниці, вгорі прикрашена гарно вишитим рушником та увінчана золотими лавровими гірляндами, що прикрашають зовні скляну скриньку, над якою видніє величавий, олією розмальований портрет Шевченка в молодому віці, образ митця Чорного. Дивлюся в обличчя маски. Маю враження, що під оком так і застигла ще свіжа сльоза... Вуса по-козацьки стеляться

по обличчі, а високе, горде чоло немов промовляє тими словами, що чітко розписані на сталогах: «Нікому на кланяюся і нікого не боюся, окрім Бога». З цієї маски віє, однак, якимось спокоєм та певністю і тоді, глянувши на напис на другій сталюзі, читаю: «Не вмирає душа наша, не вмирає воля» («У. с.», ч. 37, 1942 р., 23 березня).

...Звідки тут з'явилася Посмертна маска Т. Г. Шевченка?.. Як вона потрапила в Галичину, до Станиславова?.. Хто її зберігає?.. За повідомленнями організаторів ювілейної виставки, Посмертна маска походила від відомого українського вченого, історика, гро-

Барельєф Тараса Шевченка і меморіальна дошка на будинку обласної «Просвіти»

мадсько-політичного діяча Михайла Грушевського, на той час – власність Ольги Мочульської (Вояківської) зі Станиславова, вдови юриста, історика літератури, критика, перекладача Михайла Мочульського (05.11.1875–14.02.1940). Він досліджував творчість Т. Г. Шевченка, І. Манжури, І. Франка і поетів «української школи» в польській літературі – С. Гоцинського, Б. Залевського, А. Мальчевського та інших. Михайло Мочульський перекладав твори В. Стефаника польською мовою, писав статті з української етнографії і художні твори. Мав тісні зв'язки з Михайлом Грушевським, листувався з ним, зустрічався, коли М. Грушевський з 1902 р. проживав на Гуцульщині, та у 1919 році, коли М. Грушевський по дорозі на еміграцію до Австрії зупинявся у Станиславові. Тоді-то, ймовірно, він і передав Михайлові Мочульському на зберігання Посмертну маску Т. Г. Шевченка. Це припущення вірогідне ще й тому, що дружина М. Мочульського – Ольга Мочульська з Вояківських, до речі, перебувала у родинних зв'язках із Грушевськими: вона – двоюрідна сестра Катерини Грушевської – дочки Михайла Грушевського.

Отож М. Мочульському і передав М. Грушевський Посмертну маску Т. Шевченка у 1919 році. По смерті М. Мочульського цю дорогу реліквію зберігала Ольга Мочульська (1888–1967, м. Івано-Франківськ) – педагог, публіцистка, культурно-освітній діяч краю. Вона, варто зазначити, – авторка низки цікавих публікацій, зокрема: «Жіночий рух. Катерина Грушевська» у щомісячному журналі для плекання домашньої культури «Нова хата» (Львів, 1928 р., ч. 5, с. 7) – однієї з перших публікацій в галицьких часописах про «молоду, талановиту, пильну робітницю на науковій полі Катерину Грушевську» і про її наукову працю «З примітивної культури».

По Другій світовій війні Ольга Мочульська працювала на педагогічній ниві – учителькою французької мови в Івано-Франківській школі № 2. Похована ця цікава жінка на цвинтарі по вул. Київській в Івано-Франківську. Що сталося з Посмертною маскою Кобзаря по Шевченковій виставці у березні 1942 р., невідомо...

...А заходи у пошану Т. Г. Шевченка у Станиславові 1942 р. закінчилися 29 березня Святочною академією в залі українського музично-драматичного театру ім. І. Франка. З рефератом про Тараса Шевченка виступив Антон Княжинський. З декламаціями Шевченкових творів з великим талантом виступили Т. Ліскевич, В. Чепига, Л. Блавацька, І. Ганушевська. Відома співачка Ірина Маланюк виступила із солоспівом, Степан Ганушевський, виконував соло на бандурі. Величаво, піднесено, урочисто виступали мішаний хор «Бояна» під керівництвом диригента і композитора Івана Недільського і хор «Думка» під батuitoю проф. Миколи Колесси.

Володимир МОРОЗЮК,
письменник, історик

ПОКЛИКАННЯ

МАЕСТРО ВИДОВИЩНИХ СЦЕН

Кожна професійна діяльність має мету... Саме так вважає і навчає студентів народний артист України, доцент кафедри театрального мистецтва Інституту мистецтв Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника Володимир Михайлович Нестеренко. А його слово – вагоме. Адже він працював режисером в Івано-Франківському музично-драматичному театрі ім. І. Франка, Закарпатському обласному музично-драматичному театрі, Івано-Франківській обласній філармонії, організованому ним Театрі фольклору, народних свят і видовищ.

Його масові театралізовані постановки пам'ятають із 70-их років, і це були справжні дієства, які не можна забути. Володимирові Михайловичу є про що згадати, адже всі звіти на Виставках досягнень народного господарства у Москві, Києві, творчі звіти області в Палаці «Україна» він робив із корифеями культури. А скільки організовано свят, вистав в області, скільки написано сценаріїв до вистав, видовищ.

Досвідченому режисерові цікаво спілкуватися з молоддю, адже серед студентів і школярів є багато таких, у серцях яких Господь запалив акторську чи режисерську іскру. І це тишить ветерана-митця. Він вчить студентів ставити мету і досягати її, ніколи не шкодує часу на дискусії, обговорення різних питань. Адже театральне мистецтво

потребує таких широких знань і освіти, як і інші професії та види творчості.

Головне в мистецтві, говорить Володимир Михайлович, знайти форму і зміст, навіть у найменшому вірші має бути сюжет, який відчувається не тільки в словах, але між рядками, з чого твориться образ, бачення того, що має зворушити, зачепити душу, спонукати думати. Мені завжди приємно спостерігати, як Нестеренко-режисер працює з молодими. Це співпраця двох митців – досвідченого і юного, сповненого молодечих поривів. І тільки тоді, коли очі актора, обличчя й порухи разом із голосом і змістом викликають емоцію, співпереживання, він задоволений результатом. Пан Володимир спонукає виконавця жити на сцені й вірити в те, що доносить до глядача.

Так, говорить Володимир Михайлович, не всі можуть бути акторами, співаками, режисерами. Але якщо Господь уже дав комусь цю іскру, то педагог, родина мають допомогти роздуть з неї багаття. І велике щастя педагога, коли воно розгорається. Тоді в душі стає тепло.

Режисер народний артист України Володимир Нестеренко з актором Віктором Вітушинським

Нещодавно, перед днем народження, переглядав свої записи, альбоми, і ніби торкнувся минулих часів, зустрівся з такими людьми, про яких треба розповісти молоді, бо ж, на жаль, багатьох уже журавлі у вічність віднесли... І матеріалу, з усього видно, на

добру книгу назбиралось. Тож час, мабуть, взятися за неї, оповісти про тих, хто жив з народом і для народу.

Тож нехай Господь дає Вам, пане Володимире, сили й снаги завершити почату справу і видати книгу, яка дуже потрібна, бо ж Ваш досвід і Ваші спогади – неоціненні.

Любов ЗОРИНА

НОВИНИ КУЛЬТУРИ

Виставки

КРАЩІ ВІД ГІР МОЖУТЬ БУТИ ЛИШЕ ГОРИ

У Івано-Франківському краєзнавчому музеї відкрилась Міжнародна фотовиставка «Життя в горах: Україна – Сполучені Штати Америки».

Українські Карпати й американські Аппалачі – дуже подібні гірські системи. Починаючи з 2006 року вчені Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника і декількох університетів США спільно вивчають цю схожість. На сьогодні в Івано-Франківську перебуває Крістофер Міллер – профе-

Проекти

ХТО СЕЙ МУЖ...

З ініціативи історико-краєзнавчого об'єднання «Моє місто» і за підтримки видавництва «Лілея-НВ» започаткований новий краєзнавчий проект. Його назва – «Постаті мого міста». Цей проект передбачає видання листівок, які знайомитимуть жителів обласного центру і його гостей з відомими особами – державними діячами, військовиками, представниками духовенства, які або проживали в Станіславові, або певний період свого життя працювали в місті.

На сьогодні складений перелік осіб, діяльність яких буде увіковічена в листівках. Для зацікавлення жителів міста й колекціонерів листівки видаватимуться

Нові видання

З ЛЮБОВ'Ю ДО ПІСНІ

У видавничо-поліграфічному товаристві «Вік» вийшла в світ книжка Мирослави Грушевської «Просвіти» негасимий жар», присвячена 20-річчю творчої діяльності народного аматорського хору «Просвіта». Це видання охоплює важливі цікаві матеріали про діяльність хору, творчу співпрацю з хоровим колективом Віталія Лисенка з Києва, покликано до глибшого пізнання рідного краю, його культурно-освітнього життя, єднання Заходу і Сходу.

ФЕСТИВАЛИ: АФІША

Імені А. Кос-Анатольського

2–4 грудня у Коломиї відбудеться XXV музичний фестиваль ім. А. Кос-Анатольського, організаторами якого є Мінкультури, Національна спілка композиторів, управління культури Івано-Франківської облдержадміністрації, відділ культури і туризму Коломийської міськради.

Урочисте відкриття фестивалю відбудеться 2 грудня о 16.00 в МБК «Народний дім»: авторський концерт заслуженого діяча мистецтв України, професора, композитора Ігоря Щербакова (м. Київ) за участю камерного оркестру «Regretium mobile» (м. Львів).

3 грудня, в суботу, об 11.00 в Музеї історії Коломиї – музична вітальня «25 років

сор зі штату Кентуккі (США), науковець програми ім. Фулбрайта, який вивчає цю проблематику.

Для ширшого поширення інформації створена ініціативна група, до складу якої увійшли професор К. Міллер, члени Національної спілки фотохудожників України, представники мультимедіа-студії «PhotoEdo», які разом працюють над створенням порівняльної фотовиставки Карпатського регіону й американської гірської системи Аппалачів.

Фотовиставка є першим кроком у рамках цього проекту. Після її завершення аналогічні фотовиставки будуть проведені в декількох штатах США і, ймовірно, в інших областях України.

Н. К.

за номерами, проте не по порядку. Вже тепер усі зацікавлені можуть придбати перші три листівки з серії «Постаті мого міста». Це: № 1 «Митрополит Андрей Шептицький», № 8 «Дмитро Вітовський», № 10 «Степан Ленкавський».

Листівки видаються на цупкому папері й кожна з них має практичну цінність, насамперед, для шкільної та студентської молоді – як засіб популяризації славних імен наших діячів. На лицевому боці листівки розміщене зображення видатного діяча зі зразком його особистого підпису, на зворотній – основні періоди його життєпису. Ці короткі біографічні довідки підготовані науковцем, членом ІКО «Моє місто» Іваном Монолатієм. Наклад кожної листівки становитиме 1000 примірників.

А. Ч.

Божественний спів хору змушує прислухатися до кожного слова, кожного звуку і вкотре відчути дивовижну магічну силу музики. Віримо, що великі ентузіасти хорового співу – диригент Роман Хімей та учасники хору й надалі нестинуть високі ідеали товариства «Просвіта» в народ, усвідомлюючи, яку високу творчу місію вони здійснюють, постійно збагачуючи хорову скарбницю України та розвиваючи регіональні традиції, бо хор – це інструмент духовного вдосконалення нації.

Михайлина БОДНАР

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ...

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

грудень

115 років з часу відкриття польського професійного театру ім. О. Фредри (нині – обласна філармонія) в Станіславі.

1 ГРУДНЯ

20 років тому народ України вільним волевиявленням на референдумі підтвердив Акт проголошення незалежності України.

3 ГРУДНЯ

80 років від дня народження Івана Данилюка (1931–1987), українського математика, академіка АН УРСР, уродженця с. Рашків Городенківського р-ну.

4 ГРУДНЯ

145 років від дня народження Станіслава Дембійського (1866–1924), польського живописця, викладача Коломийської керамічної школи, виконавця сотні зарисовок до книги В. Шухевича «Гуцульщина», реставратора частини монументального розпису катедрального собору в Коломиї.

7 ГРУДНЯ

200 років від дня народження Миколи Устияновича (1811–1885), західноукраїнського письменника, автора «Пісні опришків», почесного члена «Просвіти».

8 ГРУДНЯ

135 років від дня народження Марії Слободівни (1876–?), акторки, письменниці, дружини Антона Крушельницького, яка деякий час жила в Городенці, Коломиї, Рогатині.

10 ГРУДНЯ

140 років від дня народження Миколи Вороного (1871–1938), українського письменника, перекладача, поета, режисера, актора, громадсько-політичного діяча, одного із засновників Української Центральної Ради, який відвідував Прикарпаття.

12 ГРУДНЯ

130 років від дня народження Миколи Равлюка (1881–1933), педагога й методиста, автора посібників для молодших класів гімназії, уродженця с. Ореліць Снятинського р-ну.

70 років від дня народження Михайла Миронюка, краєзнавця, автора книги «Історія Королівки з найдавніших часів до сьогодення», а також численних досліджень з топоніміки та історичних подій 1940–1950 рр. на Івано-Франківщині, уродженця с. Мишин Коломийського р-ну.

13 ГРУДНЯ

155 років від дня народження Миколи Садовського (1856–1933), актора й режисера, письменника, який у 1905–1906 рр. здійснив у Коломиї і Станіславі низку постановок українського класичного репертуару.

17 ГРУДНЯ

70 років з часу створення гітлерівцями в Станіславі єврейського гетто, в якому від голоду, хвороб і розстрілів загинули десятки тисяч євреїв.

22 ГРУДНЯ

110 років від дня народження Миколи Угорчака (псевдо – Погідний) (1901–1982), дитячого письменника, священика, уродженця м. Тисмениця.

24 ГРУДНЯ

135 років від дня народження Спиридона Черкасенка (1876–1940), українського письменника і громадсько-культурного діяча, який деякий час проживав на Прикарпатті.

30 ГРУДНЯ

150 років від дня народження Іванни Біберович (1861–1937), актриси галицького театру.

105 років від дня народження Святослава Гордінського (1906–1993), українського поета, перекладача, художника, мистецтвознавця, активного провідника української культури за кордоном, де проживав з 1944 р., уродженця м. Коломиї.

90 років від дня народження Михайла Гринишина, хорового диригента, педагога, музично-громадського діяча, фольклориста, уродженця с. Обертин Тлумачського р-ну.

Підготував Петро АРСЕНИЧ

МОЛОДЕ – НЕЗЕЛЕНЕ

ЗАДУШЕВНА БАРДІВСЬКА ПІСНЯ

УНД «Просвіта» відбувся концерт «Бардівський вечір», присвячений Дню студента. До його проведення долучились клуб «Молоде життя» при міському НД, обласне об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка і дві громадські організації: ІФОГО «Патріот України» та ГО «Український вектор». Концерт проходив у форматі конкурсу виконавців авторської пісні.

На попередньому прослуховуванні, яке відбувалось у два етапи протягом листопада в арт-кафе «Мармуляда» і культурно-мистецькому центрі «Є», були обрані десять виконавців, допущених до виступу на бардівському вечорі. Переможцями стали Андрій Гриньків і Тарас Семанишин. Їм було презентовано запис на професійній студії звукозапису «Active Records» трьох треків. Для учасниці, яка зайняла друге місце, а нею стала Валя Молдавчук, було презентовано запис двох треків. Для третього переможця – Юрія Шацького – один трек запису на студії «Active Records».

Спеціальним гостем концерту, який виступав поза конкурсом, був гурт «MillKing», що переміг на попередньому бардівському вечорі.

Ярослав ВАКАЛЮК,

керівник клубу «Молоде життя»

Ганна КАЙДАН